

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetés díj: 2
Égés évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BUDAPEST, V. ULLÓUTCA 25. SZÁM.**
Kóiratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Szőlőszeti tanulmányút.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” szőlőművelési és borászati szakosztálya szeptember hó 11-től 20-áig terjedő időközben egy szőlőszeti tanulmányutat rendez.

A tanulmányút az alábbi szőlőtermelő vidékekre terjed ki:

a) A székesfőváros-vidéki kirándulás.

A székesfővárosi mintaszőlőtelep és a széles-gyáli Jálces-féle homoki szőlőbirtok megtekintése.

b) Balatonmenti kirándulás.

A balatonfűredi, révfölpi, badacsonyi, keszthelyi, lesencze-tomaji hegyi szőlők és a főnyoldi homoki szőlőtelep megtekintése.

c) Szegedi-Áradszékrajzi kirándulás.

A kapitányság és a Királyhalom vasuti őrházak mellett fekvő nagy kiterjedésű Szeged-vidéki homoki szőlőtelepek, az „Országos szőlő-önnyelvileptől részvétel-társaság” csallai, Paulis-baracskaí telepei, továbbá a ménesi vinczellér-iskola, a kuvini, kovacsizki, világosi, magyarárdi szőlőtelepek megtekintése.

A kirándulás 10 napot venne igénybe, belezámnia szeptember hó 11-ét, az összejevetel napját.

A tanulmányút Budapestről indul ki szeptember 12-én és Világoson záródik szeptember hó 20-án.

Részvételi díj.

A tanulmányúton összes költségei maximálisan 60–70 forint lesznek ki, bele nem számítva a Budapestre való utazást és a Világosról való hazautazás költségeit.

A tanulmányúthoz az alább részletezendő programhoz képest bármely vasutállomáson csatlakozhatni és ehhez képest a részvételi költségei is módosulnak.

A tanulmányozó társaság mindenütt különvonatokon, illetve ahol a rendes személyszállító vonatok igénybevétele lehetséges, ugyanazon osztályú kocsikban utazik és így a részvételi díj mindenkire névze egyformán vettetik ki.

Jelentkezés.

A tanulmányúthon résztvevők száma maximálisan 60-ban lett a rendező-bizottság által megállapítva, miután nagyobb számú társaságnak a vidéken való elhelyezése és kocsikon való továbbzállítása nehézségekbe ütközik, másrészt a nagyon látogatott tanulmányút kirándulásakor rendszeren az egyesre kevés eredményű szaktank járni.

A tanulmányúthon való részvételre **szükséges a jelentkezések határideje augusztus hó 20-ika.** A jelentkezési határidő ezen korai bezárását az ilyesmi szükségessé, hogy a pontos utiprogram, valamint a meglátogatandó szőlőtelepek ismertetését tartalmazó füzet még idején el legyen készíthető, és a résztvevők között szétosztható; nemkülönben azon érdekeltek városi hatóságok, gazdasági egyesületek, szőlőüzemtelepítő részvétel-társaságok és egyes szőlőbirtokosok a résztvevők számára előidejében és pontosan értesíthetessenek.

A tanulmányúthon való részvételre a **jelentkezések az OMGE. titkári hivatalához jelentkezendők**, mely jelentkezésekkel egyidejűleg az előirányzott költségek fele, azaz **30 frt az OMGE. pénztárára** ezmeve beküldendő. Oly jelentkezések, amelyekkel ezen összeg egyidejűleg az OMGE. pénztárába be nem küldetik, figyelembe nem vettének. A részvételi díj második részlete a jelentkezések lezárása s a költségek végleges megállapítása után lesz befizetendő.

Minden esetben körtjük a tanulmányút kirándulásban résztvenni szándékozókat, hogy bejelentéseikkel ne késlekedjenek, mert minél előbb zárhatók le a jelentkezések, annál pontosabban és biztosabban állapítható meg az utiprogram.

A tanulmányút rövid tervezete.

Szeptember hó 11-én (szombat) d. u. 6 órakor összejevetel a „Köztelek” nagyteremben (Üllő-ut. 25). A tudnivalók kihirdetése. Este, később megjelölendő helyen ismerkedési estély.

Szeptember hó 12-én (vasárnap) a fővárosi homoki szőlőmintatelp és a szélesgyáli Jálces-féle szőlőbirtok megtekintése.

Indulás külön vonatokon az új metemői

vilamos vasut Rókusórházi indulási helyéről reggel 8 órakor, odaérkezés d. e. 1/2 órákor.

Visszaindulás 11 órakor, a székesfővárosba, érkezés 1/2 órákor.

Ehéd 12 órákor.

Indulás (külön vonaton) a nyugati indóházról, d. u. 1/2 órákor. Gyálra érkezés d. u. 2 órákor.

Visszaindulás 6 órakor, a székesfővárosba érkezés 1/2 órákor.

(Este mindenki szabadon rendelkezhet idejével.)

Szeptember 13-án (hétfő). Indulás Budáról a déli vasút indóházából: reggel 7 óra 15 perckor, Siófokra érkezés d. e. 9 óra 53 perckor; innen gőzhajóval indulás 1/11 órákor Balaton-Fűredre érkezés 1/12 órákor.

Ehéd

Ehéd után d. u. 2 órakor Freystadler lovagnak és Sälner Jánosnak csopaki és balatonföldi szőlők megtekintése, esti 7 órákor.

Este megszállás a fürdőben.

Szeptember 14-én (kedden). Indulás Balaton-Fűredről (külön hajóval) reggel 6 órakor, érkezés Revfüle vasútállomásra 8 órakor. Vilás-reggeli után 1/2 órával 1/11 óráig az ottani szőlők megtekintése. Badacsonyra indulás 1/11 órákor, odaérkezés déli 12 órákor, ehéd 12 órákor.

Ehéd után 2 órával 5 óráig az ottani szőlők megtekintése, indulás Keszthelyre d. u. 1/2 órákor, odaérkezés este 7 órákor.

Megszállás a városban.

Szeptember 15-én (szerden). Keszthelyről (kocsikon) indulás reggel 6 órakor, Lesencze-Tomajra érkezés d. e. 8 órákor. A gróf Deym-féle és Herteleny Ferencc szőlők megtekintése és villás-reggeli után 1 órakor visszaindulás Keszthelyre, odaérkezés d. u. 3 órákor. Estig megtekintése a gazdasági tanintézetek és gróf Esterházy parkjának stb.

Szeptember 16-án (csütörtökön). Indulás Keszthelyről d. e. 9 óra 45 perckor, Fonódyra érkezés d. e. 10 óra 46 perckor.

Itt tartózkodás a d. u. 3 óra 22 perckor induló vonatig, a mely este 8 óra 12 perckor érkezik Budapestre, a déli vasút budai indóházába, vagy a közeli pályaudvarra.

Szeptember 17-én (pénteken). Indulás Budapestről Szegedre reggel 8 óra 15 perckor.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám Váci-körtur sarak.

Az aratás közeledtével

va i szorenésénk, mint az „Adriance, Platt & Co.” new yorki gépgyáros magyarországi képviselői, nevezett gyár kiténő anyagból készült

Fűkaszáló,

Marokrakó-arató, és

Kéveköto-arató gépeinek

mielőbbi beszerzését ajánlani.

Tekintettel a fenyegő munkáviszonyokra, nehogy a t. czim kellemetlen meglepetéseknek legyen kitéve, ajánljuk a gépeket most beszerzeni; másrészt pedig, hogy az aratás kezdetével készen felszerelt gépek álljanak rendelkezésre.

A gép felszereléséhez és a kocsis betanításához szerelőket odaküldjük és kívánatra képes arjegyzőket és arájánlatl szivesen szolgálnk.

Több évi számos kiténő magyar bizonyltyvány.

kor induló gyorsvonattal, Kistelekre érkezés d. e. 11 óra 6 perczkor. Kistelekről indulás azonnal külön vonaton Kapitányság és Királybalmok mellett fekvő szőlőtelepek megtekintésére.

September 18-án (szombaton). Indulás (külön vonaton) Aradra reggel 8 órakor, Aradra érkezés 11 órakor.

Ebéd, illetőleg villásreggeli után 1 órakor a családi telep megtekintése, este meghálás Aradon.

September 19-én (vasárnap). Indulás Aradról reggel 6 óra 30 perczkor, Paulisra érkezés 7 óra 11 perczkor; innen a paulisbarazsak telep megtekintése után villásreggeli s ezután déli 12 órakor induló kocsikkal az aradegyházi vonalon végig egész Világosig közben megismerve a ménesi vincczellésközi telepeit.

September 20. (Hétfő.) A világosi és magyaridő szőlők megtekintése. Este vége a kirándulásnak.

Kérjük mindazon szőlőbirtokos urakat, a kik a szőlőestés tanulmány-ut alkalmából szőlőteleknek megfigatásait a programba fölvetni óhajtják, hogy ezen szőlőtelek a rendező bizottságnak közölni és vele lehetőleg személyesen érintkezésbe lépni sziveskedjenek. Budapesten, 1897. évi július hó 7-én.

A szőlőmívelési- és borászati szakosztály által kiküldött rendező-bizottság:

Dr. Drucker Jenő, Engelbrecht Károly,

Rubinek Gyula.

Országos sörárpavasárok.

I.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. évi szeptember hó 20—30-ig, Budapesten, a *Közlelek* palota helyiségében országos sörárpakállítást és ezzel kapcsolatban sörárpavasítást is rendez, mely utóbbit már augusztus hó 20-án nyíltik meg s tart szeptember 30-ig.

A kiállításra beküldendő árpaminta mennyisége 5 kg. Árpaminták a kiállításra augusztus 1—20-ig küldhetők; későbbben érkező mintákat a rendezőség el nem fogad.

Figyelmeztetjük a t. gazdatársakat, hogy a rendezőség eskák az esetben vesz fel a kiállításra árpamintákat, ha azok az általa szétküldött bejelentési ívek kíséretében küldetnek be.

Tervezetet és bejelentési ívet levélhíval megkeresésre az OMGE, titkári hivatala készségeken küld.

II.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, a Borsod-és Pozsony vármegyei gazd. egyesületekkel, a miskolci ipar-és kereskedelmi kamarával és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével, függetlenül a Budapesten rendezendő sörárpakállítást és vásártól,

1897. évi augusztus hónapban Pozsonyban és Miskolcon országos sörárpá-vásárokat rendez.

A vásárok a következő napokon tartanak meg: Pozsonyban, a vármegyéhez a nagyeremben, augusztus hó 22-én, d. e. 11 órától, d. u. 2 óráig. Miskolcon a vármegyéhez a nagygyerménben augusztus hó 30-án d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig.

E vásárok valamelyikén részvenni óhajtó eladó, az illető gazdasági egylet (pozsonyi vagy miskolci) titkári hivatalába eladó sörárpájából faj és minőségintéki 10 kg. mintát s egyidővel ugyanazon mintából 4 kgot a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének is tartozik beküldeni. A minták beküldésének határideje a po-

zsonyi vásárra aug. 5—20., a miskolcira aug. hó 10—27.

A vásárok iránt érdeklődőknek részletes tájékoztatást nyújt és bejelentési íreket küld egy a Pozsonymegyei, mint a Borsod vármegyei gazd. egylet titkári hivatala.

A rendező-bizottság.

Főhívhív gyümölcstermelőinkhez.

A „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet” a gyümölcsértékesítést kezébe öhajtván venni, azzal az eszmével foglalkozik, hogy Oroszországban piacot szerezzen a magyar gyümölcsnek. Felhívjuk tehát termelőinket, hogy akiknek eladó gyümölcsük volna, sziveskedjenek azt a fentnevezett szövetkezetnek (Budapest, Központi-Vásárcsarnok) bejelenteni, hogy a szövetkezet az eladó gyümölcs mennyiségéről levele tájékozza legyen.

Megjegyzendő, miszerint Oroszországba szállásra sárga-barszék, sárga-és görgö-dinnye, alma és körte alkalmas. Mindezek azonban csakis választott, kiváló jó minőségben és gondosan csomagolva küldhetők. E tekintetben készséggel nyújt felvilágosítást a szövetkezet üzletvezetője. A kiknek pedig bogyóművelésük volna eladó, körte, vagy alma, annak értékesítésére iránt is a szövetkezet készséggel gondoskodik és annak eladását követi.

A gazdaközönségnek érdekesnek áll, hogy e tekintetben a szükséges bejelentéseket minél előbb megtegye a szövetkezet mihezjárása végett.

Forster Géza

igazgató.

Abrak-takarmány küldemények kedvezményes szállítása.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 25018/97 sz.úrn alatt kelt magyaris rendeltével az abra-kakarmány (korpá, olajpogácsa árpá-dara, kukoricadara és malomkorpák) küldemények szállítására néve díjkezdemeny engedélyezett a gazdákban, a mely díjkezdemenyben gazdasági egyesületek által kiállított igazolványok alapján részesülnek. A kik tehát egyesületünk tisztelt tagjai közül így igazolványok mellett való kedvezményes szállására igényt tartanak, forduljanak, a titkári hivatalhoz, minden egyes esetben pontosan feltüntetve

a feladó nevét,
címzett nevét és lakhelyét,
a feladói állomást,
reméltetési állomást, címzett foglalkozását,
az áru nemét és mennyiségét. A mennyisége nézve megjelözzük, hogy 100 q-nál kevesebb árua igazolvány ki nem állították, a felvehető egy 10 kros bélyeg mellékeléssel.

Igazgató.

Országos Törzskönyvelő Bizottság ülése.

(1897. július 2-án.)

Ezen ülésen a következők tenyészalattok vettek fel az Orsz. Törzskönyvből — magyar fajta szarvasmarhák könyvébe: *A keszteméri földművelésiskola* 1 bikája és 9 tehene (Sierbán állattenyésztési felügyelő szemlejelentése alapján).

A borzdeszék könyvébe: Lónyay Gábor és Elemér grófok 1 drb importálta bikája. Schönbér Donald báró egy importált bikája és 7 tenyészésre becsült újszó. Özv. gr. Zichy Rezsőné 19 importált tehene.

A szimmenthalik könyvébe: Oberdorfer Hugó gróf egy bikája. Dr. Stein Lajos 2 bikája. Gr. Hunyady Károlyné 2 bikája és 6 tehene. Huszár Béla 1 drb bikája, (Baranyay István szemlejelentése alapján). Burger Pal 3 db bábó-

nai újszóje. (Málnassy állattenyésztési felügyelő szemlejelentése alapján). Zichy Nándor gr. egy bikája. Reiszay Alajos 8 újszóje. Dracsók Richard br. 7 újszóje. br. Jozsefszky Bélané 2 újszóje és Steinlein Ottó gróf 1 bikája. Ez utóbbiak mind tenyészésre becsült saját nevelési állatok.

A bizottság több allatra név szemlért rendelt el s ennek megtartására Brezovay István, Reiszay Alajos és Zichy János állattenyésztési felügyelők kérte fel.

A földművelési miniszter arról értesíti a bizottságot, hogy az állami méneshirtokok és a gödöllői kornauradalom tenyészéte csak azon esetben hajlandó az Orsz. Törzskönyvbe bejelenteni, ha a bizottság dítajánal eszközi azok törzskönyvbe bejelentése. Ezen leirat egyelőre tudomásul vétetett, de ennek beható tárgyalása az ősz első ülésre halasztott.

Hasonbérés telepek.

A *Közlelek* folyó évi 50-ik számban ezen cím alatt Vancsó Gyula tollából egy figyelemre méltó cikk jelent meg, melynek vezéreszövege annak végrehajtásága esetén úgy közgazdasági, mint magánüzemelésre rendkívül nagy horderevű birna a legközelebbi jövő gazdasági alakulása.

Vancsó ezen cikkében felvetett nagy horderevű eszmék tisztázását — a kivételőség szempontjából magam is megírtam s különösen megvilágítani óhajtam azon pontokat, amelyeket Vancsó homályban hagyott, vagy amelyek röviden átköltöttek.

A szöveg levő közlémény — a tárgyat értint — első bekezdésében manapság némely publicisták által előszeretettel hangsúlyozott azon állítás szövegű, hogy a nagy tulajdonosok képezik való akadályát a magyarság terjedésének. Ez az állítás így egyszerűen a világha dova nem felel meg szerintem sem a valóságának. Igaz, hogy a középbirtokos, vagy bérözöttvisz terjedésének a nagybirtokok mai alakjukban gátat vetnek; de ha tekintetbe vesszük, hogy egy csak kissé intenzívebb kezeléssel nagybirtokból 10—20-ig nagy bérözöttvisz céleledéseladának és ezenkívül 2—3 iparos családnak adja meg a gondatlan életet, ha megmondjuk továbbá, hogy éppen a nagybirtokok csödeltségé gyarapítja lélekszámban a legnagyobb mértékben a magyarságot, miután ezeknél nem divik a kisbirtokos osztálynál léptenyomon állítólag egy gyermekföldeszer. Ha mindent megmondunk, úgy nagyon kétséges, vajon állományterítés szempontból a nagybirtok a magyarság terjedésének valóban akadály-e.

Tovább nem, teljesen oszom Vancsó nézetét az eddigi teletésekre nézve. A mai alacsony nyersteménnyárak mellett képtelenség tartom, hogy egy teleptenyészes a neki kimerülő földhöz birtokosként bármely förtélesztési idő éig kedvező hányad mellett is kifértesse. Mert ha van is van így megkatarint pénzét, azt ház, istálló, ölköz építésére, hasznallatára és gazdasági eszközök beszerzésére kell fordítania, ha pedig pénz nélkül megy bele a települési vállalkozásba, akkor már eieve elbukott és csak rövid idő kérdése, hogy megmondjuk, ki a teleptől tulajdonos a gyékényt aloja.

A fenti okonál fogva az eddigi teletelési módnál sokkal egészségesebb azon teleptelési körhelti rendszer, amelyet Vancsó ajánl, ha kivételőségben nem török meg a tulajdonos pénzszerezésére. Mert ne felejtjük, hogy ezen rendszer ételbeletépítése az első években sok pénzbe kerül, ami a földbirtokoknak.

Ezen ponton önkéntelenül azon kérdés merül fel, hogy kik legyenek, illetve kik fognak lenni a teleptenyészesek; az alsóbb osztályok mely rétegekből volnának azok toborzandók?

A teleptől birtokos érdekeinek szempontjából legalkalmasabb elem volna az eldarabolt urbéres telkek 3—6 holdas romjából tengődő

kiegazda vagy legalább is házas zselér, a mennyben ezek még képezve valami garanciát nyújtanak egy népessé téve ingatlanaiat, a szükséges gazdasági felszereléseket beszerezni. Ezen esetben azonban a szociálizmus terjesztő, úgynevezett földhöztesen csak kis részben volna segítve.

Másodszorban kínálkozik telepesül a tulajdonképpen — ma semmi ingatlanra sem bíró földhöztes, a mai napig, illetve napjainkban élő élel, mely leginkább a magyar Állam emporiáiban található fel. Ez azon osztály, mely jelenleg a szociálizmus általános teljesen szatúrálva van és amelynek megbízhatóságához a fentebbi oknál fogva sok szó fér; különben pedig teljesen vagyonlan.

Harmadszorban végre meg kell emlékeznem a jelenlegi gazdasági esélőseiről; mert nem szabad szem elől tévesztünk azt körülményt, hogy a telepesi bérleti rendszer nagymértő keresztül telepesi esetén a mai esélőség nagy része felszabadul, illetve a megéhités minden eszköztől megfosztatik, már pedig nem vezetne ezúthoz az oly rendszer, a mely mikor egy embernek, vagy családnak biztos otthonot terem, addig a másikat, a mely eddig hábrát mint esélő, de biztos existenciával bíró, földtartásnyit akaszt a nyakába. A jelenlegi esélőség javára tehát mindenesetre számításba kell, hogy vegyék. Financziális állapotára nézve ez egybírhat épp oly vagyonlan, mint a napjainkban.

Általános ismert körülmény, hogy a föld annál hoz és ért többet, a ki magával megéhit. Ezen szempontból tehát nagyon helyes mind Vancsó méréseltem magasabb hasonbirt kíván a hasznóberes telepvényestől mint a mennyi a nagy birtok akár házi kezeles, akár nagy bérlet mellett a mai viszonyok közt hozhat. Nem is kétséges, hogy az általa kívánt bérlet meg ne fizethető és mellette ne prosperálhatna a telepvényes. Azt sem kétem, hogy akár elég vállalkozó telepes bíró, csak az a kérdés, hogy a tulajdonos hajlandó lesz-e vagy birtokba van-e azon nagy tökének, melyet az ilyen telepvényes keresztül telepvényes vesz és a melynek biztosítása egyedül a telepvényes egyéni becsületességén nyugszik.

A mai házi kezeles, vagy nagy bérleti rendszer igényelte koncentrált nagy rendszer telepvényes esetén csakhamar a tanya rendszernek kellene felváltania, vagyis a tulajdonos kötevelten volna minden telepvényesének egy lakóházat, istállót, némi ólat építtetni. Ezek költségei a következőképpen alakulnának: egy négyzetméter földszintes lakóház beépítése nem szilárd anyagból (tehát az egyenlegik kö, téglá azaz fölü vályog) a helyi viszonyokhoz mérten 15 frba. falba kerül, az istálló négyzetméterre 12 frba. Szilárd anyagból 20 frba. Egy paraszt lakóház, mely 1 kis szoba, 1 konyha és 1 kamrából áll, elfoglal 85 négyzetméternyi területet, ennek összköltsége 1190 forint, egy őrház állatára számítotti istálló igénybe vesz 50 négyzetméter, a 12 fr = 700 frt, sertés és tyúköl 50 fr = végösszeg 1940 frt.

Ha most egy 4000 holdas birtokot veszünk alapul és abból Vancsó szerint 3000 holdat telepvényekre osztunk, akkor 45 holdas Középszámítással lesz 66 tanyaik, a melyny mindenképpen 1910 frba, tehát összesen 128,000 frba kerülnek.

Vancsó gondolatmenete szerint a telepvényeseket mindenesetre a teljesen vagyonlan néposztályból kellene sorozni. Ez esetben majdnem egészen ki van tehát zárva, hogy az illető a bérbeveendő 45 holdat eláthatná a kellő instrukcióval, tehát ezen kiadás is valószínűleg a birtokos számlájára történne, természetesen visszafizetés reményében. Egy 45 holdas birtokra szükséges 2 ló, 2 ökör, 2 tehén, 2 sertés, 1 szekér, 1 kocsi, 1 fogas, 1 henger, 2 élce, lószarvaz, járom, és még más apróléktól és nem szólva a cséplési eszközöktől,

ezek összerítke legalacsonyabb árak mellett 800 frt, az összes telepvényeseken 52,800 frt.

Ezen számadatok szerint egy 3000 holdas hasznóberes telepvényes a birtokosnak mintegy 180,000 forintjába kerülne, melyből 52,000 forint néhány év alatt visszafizetetté és akkor maradna tényleges kiadás 128,000 forint vagyis holdanként 43 forint. Ezen 43 forintnak kamata: 1 fr 72 fr terhelné a telepvényes minden holdjának hasznóberést és ugyanannyival leszállítaná az.

A tanyaik felállítására a régi majorok építési tevélségét valószínűleg és miután az új rendszer megismosodása esetén azok fenntartása költségkímélés szempontjából sem volna indokolt, tehát lebontandók volnának.

Ezeknek anyagából a felsorolt kiadások egy kis része megérintene ugyan, azonban a bonntással, törmelékelfuvarozással járó költségek ezen visszatérülő bérlet valószínűleg nagyon kicsire szállának le.

Ha már most számadataim helyesek és a Vancsó által a tul a Duna legnagyobb részére elfogadhatóság kontemplált 10 frtos hasznóberet vesszük alapul, egy a birtokosnak a 2 frtos adó és a befeketéséi összeg 1 frt 72 krt véte kamatát az élvendöz 10 frból levonjuk, marad nek minden magyar hold után 1 frt 28 kr évi bére. Tartok úle, hogy ily bére mellett a igen kevés birtokos fog belenni a különféle kokczakkal járó telepvényes vállalkozásba. Igy álina a dolog a földbirtokos anyagi viszonyát tekintve.

Ha a magyarság terjeszkedésének és így államfenntartási vagy közgazdasági szempontból mérlegetük az ügyet, úgy okvelten azon meggyőződésre jutunk, hogy a telepvényeseket legnagyobbrészt a jelenlegi esélőségekkel kellene sorozni; mert ezölvetéses lenne egy családot felomelni, a másikat pedig eltaszítani. Pedig minden más elemmel leendő telepvényes esetén a körülmények így alakulnának, miután amint előbb kimutattuk, hogy intenzív kezelt gazdaság területének minden 45 holdján él ma egy esélőcsalád, ahol az embert megébcülni tudó birtokos a gazda, jól és gondatlanul, — a hol rossz és lelketlen a gazda rosszabbul, — de mindenesetre megtalálja életfeltételeit.

A fentiekben akartam rámutatni a néhezsekre, amelyek újabbá állanak a Vancsó által javasolt hasznóberes telepvényes rendszernek nem azért, hogy azt elaltatni iparkodjak, mert nézetem szerint egy életré való eszmét nem lehet agyonütni, feltör az újból és újból, bármily mélyre temessük is, mindaddig, míg érvényesülni tud, hanem azért, hogy ezen nagyhorderejű ügyről minél többen hozzászóljának és a kijódo eszemesre alapján alkalmat adassék a nagybirtokos osztálynak; hogy ezen kérdésben tisztán láthassék és akkor mérlegete az érem mindkét oldalát, bátran hozzáfoghatson ezen igenek testté változtatásokhoz.

Lintner Sándor.

NÖVÉNYTERMELES.

Hovatvetés: Kerpely Kálmán.

A takarmányok eltartásáról.

Az idel közevelőten és az időjárás nemcsak a kalászokozóban, hanem a szilás takarmányoknál is sok kárt tett és tesz. Hiszen alig van nap, hogy a rendben fekvő takarmány át ne ázzék, ma megforogtatjuk és hónap ismét csak pocskékká válik. Ez baj nemcsak azért, mert a takarmány behordása van lehetetlenné téve, vagy esetleg a takarással össze, hanem baj azért is, mert mindönelig teljesen elromlik. A gyakori forogtatás a finom s értékes leveles részek letördelésére, a gyakori átázással pedig legértékesebb anyagi felhőzgattnak. Mindazon kármittásokhoz járul még az is, hogy a gazda az idő megválasztá-

ban bízakodva, a takarmány levérágás halogtatja s így ez lában állva megroml, ami szintén hála, különösen a löher s luczeramenemélénél. Tagadhatlan, hogy normális időjárás esetén a takarmány eltartásának legjobb módja: a közönséges szénakészítés. Ez alól csak a csalámadé (sűrű vészti tengeri) tesz kivételt, melyet minden körülmény között jobb bevermeini vagy beszomolyozni.

Eltelken a zabosbűknyű, löherés luczeremát, a réti szénát, jobb a közönséges oljárás alapján megszártatni. De ha az időjárás a széna készítésének nem kedvez, akkor kár sokat aggodalmaskodni, hanem konzerváljuk a takarmányunkat oly módon, hogy az minőségileg minél kevesebbet szenvedjen. Ezt a szomolyai kazalozással teljesen elérhetjük. Miután pedig jelenlegi időjárásunk a közönséges széna készítésének nem kedvez, ne hagyjuk takarmányunkat lában elvülni vagy a rendben állni, hanem horassuk be s készítsük belőle erőszertett szomolyai takarmányt, melynek értéke minden körülmény között nagyobb lesz, mint az agyonázott, kilugzott szénéé.

A szomolyai kazal készítésé módjáról oly gyakran volt már szó, hogy ennek ismeretétől ez alkalommal eltekintek. Csak azt jegyzem meg, hogy a kazal széléin szalma-koszorúkat kellően teljesen feleleges s így a kazalakat mindjárt kint a táblák széléin elkészítve, nagyobb mennyiségű szalma kihordásától is megszabadulunk.

A gazdák között általánosan elterjedt nézet, hogy szomolyázás csak zöldségtakarmány lehet. Ez egyáltalában nem áll; *renden szárdzó s teljesen átított takarmányt* épp oly jól szomolyázhajtuk, mint a frisset. Hanem ha a renden szárdzó takarmányt akkor hordjuk be, illetve szomolyáztuk, mikor erősen haramos, vagy egy kis fűtő só érte, akkor igen megpenészedik. Ha eltenen ilyen *kisűlő növényes* néns rája, vagy pedig ha *teljesen átított*, akkor bátran beszomolyázhajtuk, ha következő takarmányt úgyellünk: a rétegenként beakott takarmányt tapostassuk le minél erősebben, a kazal teterejére hányt föld pedig minél vastagabb legyen.

Ne hagyjuk tehát zabosbűknyűnket, lóheres s luczeremákat a renden törmekenni, vagy esetleg a lában állva elvülni, hanem mentjük meg s szomolyázzuk be.

Hanem hol van akkor a lovak részére szükséges száraz szilásztakarmány? Ezen is segíthetünk. A mohar vetésére épp a legjobb idő jár. Vessünk mohart száraztakarmányunk azon reményben, hogy mire az lekerül, talán csak megváltozik az idő. Ha nem változik meg, akkor az isten igazalmazza a szűgyény magyar gazdáknak! Kerpely.

SZŐLŐSZET, KERTESZET.

Hovatvetés: Angyal Deszö.

Felhívás szüretelési kísérletek letételére.

A filoxera kétevekztében elpusztult szőlőink rekonstrukciása országészete folyamathban van, ezenfelül mintegy 50,000 knt hold homoki szőlő létesült, s rövid idő kérdése, hogy évi bortelemelésnek mennyek előt, és feltűli mulja a filoxera megjelenése előtti évi termést. Mit tegyünk majd a termelésnek sok borral? Francziszvárd és más, a filoxeravészét kiállott országok ma már szintén többlet termelnek, mint annakelőtté, s így ennek okvetlen következése a bor és a szőlőbirtok árának jelentékeny depressziója lesz, különösen akkor, ha nem törekünk a bor minőségének, szállításátására és tartósághoznak fokozására.

Meggyőződésem szerint ez az egyedül mód, melynek segítségével boraink értékét és ártát nemcsak fenntarthatjuk, de még emelhet-

jük is, s ezért ezt elmulasztani vétkes köynyelmisség lenne; az előre megjósolható ardepresszión bennünket készen kell találni, mert kölönben a rekonstrukció érdekében tett milliókra rugó áldozat hiábavolt.

Szólószettünk okzsergése tekintetében csak jóvendés halat meg konstatálhatunk, a fajták gondosabb megválasztása, a nem megfelelő fajták elűvösítése, a nagyobb töké- és sorátvágás, a talaj megjelölés, cészlerű tergrázás, gondosabb talajmivelés nemcsak a termést fogják szaporítani, de annak minőségét is javítják; borkezelésünk azonban még ország-szerre kezdetleges, s így süröpsen szükséges volna megindítani a mozgalmat, pedig első sorban a szőlő okzserű kereszteltvitele volna nevezetesen szerint az, a mi igen hálás tét szolgálna a törvök szőlőbirtokos működésének.

A szüretelés képezi a borkezelésnek sarkopontját, s ki e tekintetben mulasztást követ el, csak ügygyel-bajjal lesz képes a mulasztásból később helyrehozni, vagy évtől tenet, ha ugyan meg egyáltalában javítható; az okzserű szüret okzserű kereszteltvitele a legfontosabb figyelmet érdemi meg.

Lássuk tehát: melyek azok körülmények, a melyek e tekintetből figyelembe vendők.

1. A szüret idejének meghatározása kiváló fontossággal, s nincs nagyobb oktalanság, mint a kalendárium szerint intézkedni; e tekintetben a szőlő érésének foka lehet egyedül az irányadó, de az iránt is kísérleteket kell tenni, péld. tisztába kell hozni, hogy kedvező idő esetében bevárjuk-e a telést vagy nem? Tudjuk ugyanis, hogy a telérés bevárása nem minden szőlőfajnál előnyös, tudva továbbá, hogy ez alkalommal boron mennyisége nem kis mértékben apad a beszáradás, rohadás, darazsak, madarak stb. pusztítás következtében, legalább minden szőlőfajtanálk egyszer kell kísérletet tenni, hogy a telérés bevárása küzfetei-e magát vagy nem, hogy a jövőben e szerint intézkedhessünk.

2. A leszemelés és válogatás. Külföldön eddig is kiváló gondot fordítottak arra, hogy rohadás, penészes, nem egészen éret szemek, firtűk ne mulasztassanak a jó szőlővel; tudván, hogy azok, ha a must mennyiségét szaporítják is, annak az értéket alacsonyítják a tulságos sav, kevés cukor, továbbá a rohadást okozó penészeknek a musthoz jutathása által.

Nálunk ezt nem gyakorolják olyan mértékben, mint ez kívánatos volna, azon hitben, hogy az érjésnél a bor kiválaszt magából minden tisztáltságot, minden idegent; Ezen nézet egészen hibás, mert igaz ugyan, hogy a mustban ugyanakkor, abban fel nem oldott anyagok, a szőlőszemre tapadt föld, szűz, szőlőstb. az érjés után a seprűbe kerülnek, azonban az újbor penészes izé és sok betegségre ezen rohadó szemekre vezethető vissza, az érelen firtűkben lévő sok sav pedig a jobb firtűkből származó mustot savanyubbá teszi, a mi szintén hátrányos.

Kiváló fontossággal a leszemelés és ojtott szőlők szüreteléséről, melyek dusan rannak firtűkkel borítva, de ezeket vagy legalább is kétszerre kelene szüretelni, vagy a magasban termő és kevésbé éret szőlőt külön mustolni, külön kezelni, mert ezek sok sav mellett kevés cukrot tartalmaznak, s így csak gyenge és savanyu bort szolgáltatnának, mi pedig borunk értékét csökkentené.

A leszemelés szintén feleltébb fontos, főleg a vörös borok készítésénél, melyek a kocsonyán érjvede, abból sok fanyar savanyúgond vesznek fel, és ugyanazon szőlő bora sokkal szeledebb, simább, tisztább izé lesz, ha az előbb leszemeljük, s ez alkalommal az egyes firtűkön található felérlett és rohadó szemeket a kocsonyán együtt elűvösítjük.

Ezen állítások igazgárolás a leszemelés és válogatás előnyeinek mervéről esetleg szin-

tén egy vagy több kísérlet grözheti meg a szőlőbirtokost.

3. Az összezúzott szőlő vagy azonnal sajtolják, vagy 24—48 óráig a törkölyön hagyják, s azután kezdenek a sajtoláshoz; ezen eljárás némelyik zamatszerűségei ellenben cészlerűnek máskor főlélegesen szükségesnek tartják. Biztosra vehetjük, hogy e tekintetben a szőlőfajta, annak éresi foka, egészséges volta határozóan, mindenesetre megérdemi a firdáságot, hogy saját szőlőnkkel ez irányban is kísérletet tegyünk, hogy az esetre, ha ezen eljárás, a mi speciális viszonyaink között bevált, azt általánosnak gyakoroljuk.

4. Szellítés, ismét egy olyan szüreti munka, melyet nálunk csak elvétve gyakorolnak, s mely a külföldön jóval általánosabb; érdemes dolog volna ezt is megpróbálni a szellőzött must borát a nemszellőzöttel összehasonlítani tisztába jönni az iránt, hogy ezen eljárás a mi viszonyaink között alkalmazandó vagy mellőzendő-e?

5. Szőlőkészítés, különösen a bőven trágyázott szőlők mustját cészlerű lenyáknál s még érjeds előtt üledékéről lefejtve érjesztini. Az összetölgötlet üledék bora zavaros, nehezen tisztuló, többé-kevésbé tisztáltsátn izli, mi azt bizonyítja, hogy a lenyáknálás által borunkat az azt zavarossá levő é annak kellemetlen izé adó anyagoktól szabadítottuk meg. A kísérletezésre szintén igen érdemes eljárás.

6. Az érjeds hőkönök szabályozása. A mustnak legalkalmasabb érjeds hőmérsék 12—15° R. közé esik, ha ennél hidegebb, akkor тұnyán érjed, ha melegebb, akkor érjeds közben könnyen elroml. Nálunk gyakoribb az érjeds a mi must hidegebb, a feltűnésnél, különösen ott, hol a szüretelő sokig várak, de arra is van eset, hogy a bor a tulságos meleg következtében — kivált nagy hordókban — egyszerre csak abbahagyja, az érjeds, mielőtt a kellő mennyiségű alkoholt képződött volna benne.

Ez új vidékeknél, hol nyáron át az utőerjedsék kezdenek mutatkozni, a feltűnésörjésztokamarak alkalmazását elengedhetetlennek tartom, mert általa borunk hamarabb lesz kész s az utőerjedséktől egyszersmindkorra megszabadulna.

Ha ellenben a tulságos melegtől van okunk tartani, akkor ne használjunk tulságos nagy kádakat, vagy ne töltsük meg őket egyszerre, hogy a később hozzátendő hideg must az érjeds közben fölemelkedő czerfét egy pár fokkal visszahűthesse.

Kísérlet teendő az iránt, hogy különösen a fűthető érjésztokamarak alkalmazása vidékünkön cészlerű-e vagy nem?

7. Legutóbbá hagytam a legfontosabbat, mely azazt külföldön általános tanulmányozást tárgyát képezi, s melyről méltán föltesz sokat várhatunk a bor fejlesztése és javítása tekintetében; ez a *tiszta élesztők alkalmazása*, illetve ezt megelőzőleg a nemes élesztők használata.

Tudjuk, hogy a mustot bizonyos, a Saccharomyceshez tartozó, élesztőkönk nevezetesen a *S. cerevisiae* a seprűben kezdenek szaporítani, változtatják borra, azaz erjesztik ki, melyek magvai (spórái) kivált őszszi a levegőben uszálnak s egyebek közt a szőlő híg izébe is tapadnak, s onnan mustnyereskör a mustba kerülvén, megtalják fejlődési viszonyaikat, csakhamar szaporodni kezdenek, a mustot zavarossá teszik s a cukrot szénszázz és szénasavval változtatják. Ezek nem annyira alakra, mint az érjeds terményére nézve s egyéb tekintetekben különböznek egymástól, így az egyik ugyanazon mustban több szezűt, több glicerint stb. képez, mint a másik; az egyik olyan hideg mustot is erjeszt, amelynél a másik már nem dolgozik, az egyik több és kellemesebb zamatos anyagot képez, mint a másik stb.

Ezen körülmények között a szőlő híg izára különböző mikroorganizmusok spórái

vannak tapadva, melyek a mustban valamennyi szaporodni kezdenek s az szaporodik el jobban, mely az ő megéltetésére a legkedvezőbb viszonyokat találja, de ez csak ritkán azonban élesztő, mely a legjobb bort is készíti egyszersmind, s így azt izli, ha mi mustunkat valamely ismert tulajdonságú élesztővel ojtjuk be és indítjuk érjedsnek, a legjobb esetben jobb bort kell kapunk, mintha mustunk érjedsét a természetre, a véletelenre bizzuk.

Valamely vidéknek a legmegelőleőbb élesztőfajta kikeresése óriási munka és még évekig várat maguk; külföldön azonban már több, az általánál segítséget ilyen élesztők, mely bórdestűtőlk foglalkozik és márgánszűvelőknek is átenged tisztá élesztő; sajnos, mindünk e kérdést még nem méltáják kellő figyelemre, azt pedig, hogy mi külföldön hozassunk tisztá élesztőt, nem tudom általában ajánlani, mert ha ezek a külföldi mustokban jónak bizonyultak is, egyáltalában nem bizonyos, hogy nálunk is olyan kedvező hatást fognak-e mutatni?

Azért a következők eljártást határoz cészlerűnek?

A homoki szőlők vagy nem jelesebb szőlők birtokosai a terbe vett szüret előtt hozatnak valamely híresebb borvidékről (Somlyó, Balacsony, Pécsváros, Ernák, stb.) 10—15 litrűt kész potácsonyú kifogástalan szőlőt, most a firtűkőről a legkisebb hibát mutató szemeket olóvala levadalgják, azután kezelet szappannal megmosva, a firtűn maradt szemeket egyenkint leszűrik és szétgyomjuk egy kifogástalanul tisztá táliban, azután egy 4—5 literes tisztá üvegedénybe tesszük, ennek a száját a firtűvel lezárjuk, a tálibat 2—3 hétig helyre állítva érjedsni hagyjuk, hogy mire más retink megkezdődik, a friss musthoz teljes érjedsben lévő nemes élesztőt tehessünk.

Az így nyert élesztőből minden 100 liter egészen friss mustra 1 liter elegendő, hogy azt a nemes élesztő erjeszje ki; de az el is szaporíthatjuk a következő módon: egy 15—20 literes hordót 1/2 liter élesztővel, a mustból jövő egészen friss musttal megtöltünk, s a nemes élesztőt összekeverve, kotyogót teszünk rá és érjedsni hagyjuk, mikor ez azután javában érjed, veszünk belőle minden 100 liter friss mustra 1 liter s ennek a helyére az élesztőszaporító hordóba ugyancsak 1—1 liter friss mustot töltünk, hogy nemes élesztőköt lép-lételek ellássuk és azt szaporítsuk.

A jobb borvidékeken működő szőlőbirtokosok sajátmélletű nemes élesztőt is használhatnak. E célra saját szőlőjűkből kiválasztják a legszebb, legértékesebb és legkifogástalanabb szőlőt, azt a fent leírt módon megzavuzva vagy palacszra töltvük, vagy azonnal a 150—200 literes hordókba teszik és érjedsni hagyják, hogy mire az általános szüret megkezdődik, teljes érjedsben lévő mustjuk legyen, amivel azután saját friss mustjukat beojtják. Ezen eljárás különösen akkor fog feltűnően kedvező eredményt mutatni, ha a kedvezőtlenül időjárás folytán a szőlőben sok a penészes, rohadó vagy bármely tekintetben kifogás alá eső szőlő.

Az egészséges szőlőn tenyésztő élesztő ily módon elszaporodik s a hibásabb szőlőből készült mustban lehetőleg elnyomozomusokat fejlődésükben megelőzi és eljengyaz s többé-kevésbé hozzájárul ahhoz, hogy a rendelkezésre álló szőlőanyagból jobb minőségű, tartósabb, tisztább izé bort állítsunk elő, mint amint az előzőes eljárás mellett előállhatunk volna.

Érdemes volna próbát tenni a nemes élesztőköt oly módon, hogy ezek alkalmazását a lenyáknálásnál kötyűgye. E célból a hordóban hektoliterenkint 2 1/2 gr.-két elégetünk, s azután friss musttal felitöltvük, újból 2 1/2 gr.-két égetünk el benne, s most a hordót telítőlve friss musttal, alaposan összekeverjük a fent leírt állani hagyjuk. Ezen idő alatt a mustban szőlő földes részek, nyálka

anyagok, szőlőmagvak, szőlőfoszlányok leülepsznek, erjedés azonban a kénesség jelenléte folytán nem mutatkozik, minél tovább a szimustot az üledékről gondosan lefejtjük és pedig új módon, hogy a kénesség belőle elrepülhesen, tehát a levegő teljes hozzáférése mellett, azaz nemes élesztőt hozzá, erjedésnek indítjuk.

A lenyalkázott mustnak szellőztetését, mely által a kénesség meg tökéletesében eltávolítatik, csak ajánlani lehet. A lenyalkázást Franciaországban „Débourage”, „Mutage” elnevezések alatt szétválasztva használják, ha ez a nemes élesztők használatára kombináltatik, mindenesetre csak előnyös lehet boraink minőségére.

A fennebbi fejtésekből kitetszik, hogy a szüretkörüi sok mindenféle kísérlet közben, a kívánatos is, hogy ezek minél szélesebb körben történessenek és gyakorolassanak, hogy azon eljárás, mely az illető viték borának javításához legnagyobb mértékben hozzájárul, általánosan gyakorolható legyen és szőlőink jóvedelmét fokozza.

Ajánlom ennél fogva a gazdasági egyetkek, a borászati és szőlőművelési egyetkek figyelmébe. Kívánatos tartom továbbá a kísérletek után nyert borok tüzetes tudományos vizsgálatát és elemzését, mire az általam vezetett mezőgazdasági vegyészleti állomás készséggel vállalkozik, s a kísérletevőknek más tekintetekben is szivesen ad utmutatást.

M. Övár, 1897. július 2.

Dr. Kaszányi Tamás.

GAZDASÁGI IPAR.

Rovatvezető: Zalka Zsigmond.

Szeszes erjedés élesztősejtek nélkül.

□ A mire az előt, legalább azóta, mióta kimutatták, hogy a szeszes erjedés előidézője élő szervezet, nem gondoltak, vagy csak sejtjeit, de állítani nem merték s bizonyítani nem tudták, ezt a feladatot Buchner Ede megoldotta s az erjesztőképességet az élő sejtekből elválasztotta. A „Berichte der deutschen chemischen Gesellschaft” ez évi első füzetében közöl kísérleteket, melyekből kétségtelenül kitűnik, hogy a cukornak azon tulajdonsága, hogy képes szeszes erjedésre átmenni, nincsen az élő élesztősejtesz köve, hanem az erjesztőképességet a sejttartalom, a sejtnedv enzymatikus tulajdonsága.

Buchner kísérleteit a következőképpen írja le.

1000 gramm sajtolt élesztő gyártására előkészített, de keményítőtől meg össe nem kevert sörözőst, melyet a hozzatpánt vízzel annyira megszabadiott, hogy 25 lépköri nyomás mellett, abból mir, hogy essepp víz sem volt kijáratul, nagyarányú vízvesztésből 250 gramm vízszűrésből, átiszalták és 100 gramm vízzel elegyítve, újabb ugyanakkora nyomásnak vetette alá, a midőn is 150 köbcentiméter folyadékot kapott. 1 kilogram élesztőből tehát 450 köbcentiméter folyadékot nyert, melyben 250 köbcentiméter sejtnevet foglaltatok. A folyadék genyén 24 órára 1 v. zavarosodó elöntéses erjedésből a kiszajtolt nedvet 4 gramm kovafölddel jól összerzta és szűrte — a kezdetben átmentő folyadékot többszörösen visszaöntve — leszűrte.

Az új módon nyert sajtoltis termék átiszaltás, gyengén opalizáló szára színű, kellemes

élesztőszagú folyadék volt. Fajsúlyát egy meghatározás alkalmával 1.0417-nek találta. A folyadékban felfelé szél dús csapadék keletkezik, miáltal a folyadék csaknem kocsonyaszzerű válik; oldhatatlan pelyhek már 35–40-nél keletkeznek, és hőmérséklet alatt szénavauhóról emelkednek fel a szénaszavak, a folyadékból. A folyadék 10% száraz anyag tartalmát és ennek felét fehérnyék képezik.

E kisajtott nedv legerdekesebb sajátságá, hogy nádcukort erjedésnek indít. Ugyanoly tőrőgató tömény cukoroldattal elegyítve, már 1–1 nap leforgása alatt szénavaus szénavaufelé emelkednek, az anélkül, hogy napok is teljen. Épp úgy viselkedik a szőlő- és gyümölcscukorral, valamint maltozval szemben is. Tömény tej-cukor- és mannitolatokban nem idéző elő erjedést, de ezen cukorféléket az élő sör-élesztősejtek sem erjesztik el.

A sajtoltis termékéből, valamint tömény nádcukoroldatból készült, s már néhány óráig tartóan lévő s jégcsukrényben elhelyezett elegyek lassanként megzavarodnak, anélkül azonban, hogy a folyadékban mikroszkopial szervezetek volnaék találhatók, s csak 700-szer nagyítással láthatók úgy mennyiségű fehérje pelyhek, melyeknek kivádatát valószínűleg az erjedésnek keletkező szavas idekék élő, azaz a sajtoltis nedv és nádcukoroldatból készült elegy chloroformmal feliteltük, úgy ez nem akadályozza meg az erjedés megindulását, de a fehérje pelyhek kivádatá e esetben előbb következik be. A sajtoltis nedvet sterilizált Berkefeldi-féle kovaföldszűrőn átiszlva, a folyadék erjesztőképessége nem szűnik meg, hanem az erjedés, habár egy napi késedelemmel mégis megindul.

37%-os cukoroldatban elhelyezett és ezen sajtoltis nedvvel megtöltött pergaméntörő fölületen néhány óra leforgása után számos apró gázbuborék rakódott le, épp úgy a tömlő belsejében, a cukoroldat átömlése követő néhány óráig gázfelhalmozás volt.

Ezen sajtoltis le idővel elveszt erjesztőképességet; 5 napig félig megtöltött palackban jéges vízben eltartva, nádcukorral szemben már hatástalannak bizonyult. Nádcukoroldattal keverve azonban, tehát erjedésben, jégcsukrényben legalább is 2 héttig megtartotta erjesztőképességét.

Ara vonatkozólag, hogy a sajtoltis lének mi adja meg erjesztőképességét, még nagyon kevés vizsgálatot végeztek. Ha ezt az oldatot 40–50°-ra fellemelegítjük, lassan szénavas tövözik belőle el, azután pedig lassanként megolvadt fehérje válik le. Ily módon kezelve és leszűrve, nádcukorral szemben ismét hatástalannak bizonyult.

Ezen kérdés előtérítésére szerző újabb és bővebb vizsgálatokat helyez kilátásra. Az erjedés teóriáját illetőleg szerzőnek az idő szerinti következtetési: Be van bizonyítva az, miszerint az erjedési folyamat megindítására, nincs más komppilált szervezetre szükségünk, mint élő élesztősejt. Erjesztésnek tehát egy sejtnevetben oldott állapotban lévő anyagot kell tartanunk; mely valószínűleg a fehérjék közé sorolandó, s melyet Buchner Zymase-nek nevez.

Szerző azután egy terjedelmes táblázatban beszámol azon erjesztési kísérleteinek eredményéről, melyeket ezen kisajtott élesztőnedvvel végeztek.

A fentebbiekben röviden és kivonatosan közöltük Buchner vizsgálatainak eddigi eredményeit. Hogy gyakorlati szempontból miocoda hordereje lesz felfedezésének, még most nem dönthető el, amennyiben meg bővebb és kiemertőbb, esetleg nagyban eszközölt kísérletek eredményét várólok be.

Az eredmények jelenlegi állását tekintve, az erjesztő-ípar gyakorlatának névse semmiféle hasznos következményeket nem vonhatunk le, minthogy a sejtnevet előállítására épp ugy kelene az élesztőt tovább szaporítani, mint jelenleg is kérdés az is, vajjon az élesztő kiszajto-

lása nem-e ütköznék nagy nehézségekbe, nem-e okozna nagy költséget?

Buchner kísérleteinek jelenleg meg inkább csak elméleti, semmint gyakorlati jelentősége van.

Windsch Richard.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

313. sz. kérdés. Zombolyázást szalmafel nélkül, teljesen zöld luczernára, főhöz zabos-bukóval, csalánval és réti fűből (nem gyertye) munkamezsgátsákkal nélkül 2–3 nap alatt beunka, csak a szelét taposni és azután rőtűn 70 cm. magasan beföldelni, sikerrel jár-e? Ha igen, mennyivel különböz minőségileg a rendes módos berakott takarmány mellett?

Szendek. K. Gy.

314. sz. kérdés. Két tábla fény buzavetésével meggyátolt 7 l szőlősség rosztaba választja el csak, mindkét tábla 3 évvel elézött lett iszlátórággyával meghordva, tárgybúra bíknyók takarmányának, utána buza, ismét búknyók takarmányának s az idén ismét öszü buza lett mindkét táblába vetve. Egyenlő trágyázás, egyenlő művelés és vetés után az egyik tábla meglehetősen színi, a másik azonban halvány-sárga s míg az egyik tábla középszerű hozamalm biztat, a másikban ugyolyzván semmit sem remélhetek, nagyon szeretném tehát gazdasársaim beszes véleményét tudni, hogy mi oka lehet e két tábla különbözének.

Szentcs. P. K.

Feleletek.

Luczernavetés őszlel. (Felelet a 312. sz. kérdés.) A terbe veté talajelőkészítés egész helyes. Az aratás után a luczernát csak esze se mulasztás el, mert ez egyből elfogy mellett, a gyomirtás szempontjából is igen fontos, a minék a luczerna védőnyelvű nélkül öszü vetés csak az egyelőre nem, hogy hengerezni csak azaz időben kell, hanem a fogast csinálni kell miniszorozat. Erjesztésnek tehát a föld közöldül: ezzel tömételten gyomot pusztítunk s a tarló korhadását is siettetjük. A tarlót a zab lekerleté után azonnal buktatni kell; ezelőbb a zabkereszteket egyenlő mellett lehető sürdén, széles sorokkal kell felállítani s a sorközöket azonnal lesztántani s nyomban fogosálni. Ha erre nem ügyelünk, akkor a zab behorodást után a tarló esetleg annyira kiszárad, hogy tisztoságos, eredményes munkát rajta végezni alig lehet.

A tábla egy részén megteendő mélyítő szántás, a luczernára csak jó hatással lesz, mert gyökere hamarosan lenő a mélyebb talajrétegekbe, míg egyből öszü veteménnyel a nyír dörvök végtelen mélyre szántott helytelen eljárásnak kellene tekintenünk, addig ez a luczernánál helyes lesz, feltéve, hogy az időjárásra való tekintettel a mélyítő szántás egyáltalában keresztülvethető.

A mélyítő szántást s a tábla másik részén alkalmazandó közönséges szántást azonban, a luczernára végtelenül legalább 4–5 nappal végezzük el, mert az utólag igen erősen leüleplőd talajt a luczerna sem szereti.

Szükség esetén a gyűrűs hengert is használhatjuk, de a befejező munkát a fogas adja meg, hogy a föld felület morzása (de nem rögz) alkotása legyen.

Ha a vetőmagok idejéig, az előzetesen lehántott föld rögzé kelőben szét nem omlának, akkor a vetőszántást megelőzőleg szántást a gyűrűs hengert használjuk, mert a rögzőket egyszerűen lefordítani, nem érte semmi.

A luczerna öszü vetése, ha csak eszevesedésen hajlandó talajjal nincs dolgunk, meglehetősen biztos s majus derekára — a mint

eről többszörösen meggyőződhettem — kaszál-talantuk.

A vetés szeptember hó közepén nem kész el, s ezen ideig a legjobb időt (eső) kihasználva fogunk vetni; száraz földre korán vetni nem ér semmit.

Hogy az ősi vetési lucerna májusra kaszálható legyen, okvetlenül védőnővénnyel kellük keltetni. A vetőmaggal és eszben fűkezdődni nem szabad s keresztelést is vetni, vagy a vetőmag felét a tábla hosszba, felét a tábla széltébe, amir sorvetőgéppel könnyen meg lehet tenni. Ezen keresztelt vetésre, a lucerna védőnővénnyel nékül őszi vetésnél különösen felhívom figyelmét.

Ha a föld cserespedése hajlandó, akkor mégis helyesb lesz védőnővénnyel vetni, és ez esetben tavasszal korai étkésről mű-nővénnyel, például takarmányrozost használjunk; ilyenkor azonban a lucerna június vége előtt nem kerülhet kasza alá.

Tapasztalatim szerint a jól előkészített földre, idejekorán, sürűn vetett lucerna, minden védőnővénnyel nélkül áttelel s nemcsak hogy május derekára kaszálható, hanem még állást, sürségét is hosszabb ideig tartja zart.

Tekintettel arra, hogy a lucerna zab után korláte védő, mely a lucernának ta-gadatlannal egyik legrosszabb előveteményét képezi, helyes lenne kat. holdanként 200 kg. Thomassalakat adni, melyet már a tarló háttá-sával lehetne a földre hozni. Vagy pedig a Thomassalakat a már elvetett lucernára késő őszsel lehet felszórni. K. K.

Zombolyázás szalmafal nélkül. *(Fólet a 313. számú kérdésre.)* Mindenféle zóldtakar-ványt azon frissen, megszártás nélkül behorvátva a kaszalóra, illetve kaszalóba, jó minőségű erjesztett takarmányt szolgáltat. A szalmafal teljeslen felesleges s elegendő a kazal oldalt kaszával körülfényeni.

Hanem azon eljárást, hogy a behordandó takarmányt csak a kazal szelén akarja leta-posztálni, nem tartom helyesnek. Az egyenletes üledés s a levegőnek lehető kiszórtása czéljából leghevesebb a rétegenként berakott takarmány mindenütt lehetőleg erősen leta-poszt, a mi szükséges, annál is inkább, mert a friss takarmányt megszártás nélkül kívánja bekalozni.

Ami a beföldelést illeti, erre nézve meg-jegezzem, hogy a frissen megtraktolt s legalább is 4 méter magas kaszalar, egyszerűen 70 cm. magas földréteget felhányti igen költséges lenne. Ugyanazt érjük el, ha először csak egy 15—20 cm.-es réteget dobunk rá s egyhányta nap múlva, midőn a kazal jóval leülepedett, adjuk rá a még hiváló földréteget. Így olcsó-ban s gyorsabban dolgozunk. K. K.

Rossz buza oka. *(Fólet a 314. számú kérdésre.)* A kérdésre így láttalanba megfelelően nem igen lehet. Hogy a 7 öl szélességű roz-sztábla által elválasztott két buzatábla közül az egyik jó, a másik pedig sárga s gyenge, ennek a felhozott indokok alapján a nagy eső-zésekkel kapcsolatosab az általában melege-s feltevése természetesen, hogy a felajlaj eső-zéstől táblánál egyforma vegyületű és egyforma kö-vetésű. A trágyázás, elővetemény, talajjelölés, vetés — mint jelezve van — mindkét táblánál ugyanaz, az elsárgulást tehát a túlságos ned-vedtségben kell keresnünk, melynek beszívár-gást az általa akadályozta meg.

Az egyik táblánál e tekintetben kedvező-bek a viszonyok, mint a másikonál s a teljeslen egyformának látszó táblákon a különböző s hosszú esőzések után így feltűnő módon kerül érnyerve, az általa eltérő alkaltsága vagy ré-telőség folytán.

Biztos felvilágosítást azonban csak a fenti táblákban teendő helyszíni vizsgálat után nyérhetünk. ☞

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Szólószert tanulmányát. — Országos sörpárvá-szok. — Felhívás gyűjteménytermelőnek.	Oldal
Abtrakarmányküllemének kedvezményes szá-llítása. — Országos Törvénnyel-Bizottság	961
Hasznosbérés telepités. <i>Linster Sándor.</i>	962
Növénytermelés.	963
A takarmányok eltarthatásáról. — <i>Kertész, Szőlőszet.</i>	963
Felhívás szőlőtelek kártólak kötésére. <i>Dr. Kosu-lány Tamás.</i>	963
Gazdasági ipar.	
Szemesz erjedés élesztősejkek nélkül. <i>Wondisch</i>	965
<i>Böckler.</i>	965
Levélzárkór.	965
Vegyesek.	966
Kereskedelem, üzede.	967
Budapesti gazdasági érdekek. — Szesszlet. — Kö-zönségi vásároknak árujegyzése s nagyon (en-gros) eladott élelmiszerek árurol. — Allatvá-sárok. — Budapesti szőrmarhahásvár. — Bécsi sörbuzálás. — Bécsi szertvásvár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.	968
Szerkesztői üzenetek.	968

Külfületek. E feltelege idősben *Weminger* Mátyás duna-almásai uradalmi főintézet, s a mezőgazdaság terén szerzett előéleti elismerésül az arany éremmel kitüntetett adomány.

Házasság. *Kristály* Károly, gróf Pálffy János urad. intézője június hó 28-án Beszereczbenyán ve-zető előtárs *Kelner* Gusztáv urad. bányászati tanácsos leányát, *Flövid.*

Katonák szabadságolása mezei munkára. A Sárosvármegyei gazdasági egyesület a munkáshány megszűntetése érdekében a földművelésügyi miniszterhez egy feltelegzést tett, a melyben a katonák mezei munkára való szabadságoltatását tárgyába a következőket mondja: Volt rá eset, hogy a felvidéki gazda munkáshány esetén kívánatra annyit katonaságot ka-pott, amennyi a munka végzésére kellett, de az akkori tapasztalatok szerint ezen katonai munka nem volt a gazda teljes segítségére, hanem a mezei munka megkezdéséig a katonai soha sem lehet olyan, mint a minő egy csapat, a vidék munkás-zsokkását ismerő falusi paraszt ember munkája. Nem is kívánhatjuk mi gazdák azt, hogy olyan katona dolgozzon nekünk szükség esetén, aki kapát-kaszát sohasem lát-tott, de melegen óhajtánánk oly intézkedést, mely szerint sürgős mezei munkák idején a munkáshányt szenvedő vidékekről katonai szolgálatra bevont és előbb említett vidék gazdaságaiban alkalmazást nyert és foglalko-zott mezei munkások és cselédek a katonasá-gtól szabadságoltassanak az idejében el nem végezhető mezei munkákhoz. Mivel pedig még ez év folyamán is a nyitkozédek elbetelepedése miatt a mezei munkának de az ország közigazdaságának érdekében is kívánatos, mert ezáltal az ország nagy részének termései annak idején betakaríthatók lennének, van szerencsénk Nagyméltóságodnak alábbi javasla-tatukat magas figyelmébe ajánlani. 1. A mezei munkásokban hiányt szenvedő földművelők, földművelők vagy vármegyei gazdaságok a közigazgatási elsőfoku hatóságok fordulának kérelmeikkel és amennyiben ezeket a közigaz-gatási elsőfoku hatóságok beigazolva látán, intézkednek az ottani vidéki lakosok közül ka-tonai szolgálatra bevont mezei munkások, gazdák és cselédek szabadságoltatása iránt. 2. A katonai csapatok parancsnokosát a közigaz-gatási elsőfoku hatóságoknak megkövetése a tényleges szolgálatra bevont legénység azon részét szabadságolná, mely a kérelmező vidék-ről volt és ezelőtt is mezei munkával foglalko-zott. 3. A szabadságolás a közigazgatási hatóságán előre bejelentett időtartama tör-ténék. 4. A gazdákzönségnek ezen katonai munkásoknak a mezei munkák megkezdéséig termények betakarítása esetén elő kérelmezni. 5. A szabadságolt katona a munka végzéséért az illető vidéken divó napszámfizetést kapná.

Amerika sörpárvensége. Figyelemre méltó jelentés a sörpárnak az Egyesült-Álla-mokból Németországba való behozatának nagymérvű emelkedése. E beözönlés folytán Ausztria-Magyarország árpakivétele szenved első sorban, mert az amerikai sörpára ezt szor-ítja ki Németországból. A behozatal mint évben volt nagyobb kiterjedést, mint 1895. évben a behozatal csak 110 millió volt, míg 1896-ban már 455,200 q tesz ki. Ez év január-április hónap terjedő időben pedig a behozatal már 419,256 q volt. Ezen számok mutatják, hogy nemcsak átvonulói versennyen van dolgnak, hanem fokozódó versennyel lép fel Amerika árpatermesztés s annak kivitelével szemben. Árpák nemet piacra kerülésén ezen megözönlés s a mezei piac szűkítették a mi még mint elsőre szerepelünk, (míg Amerika a második helyre soroltatik) azon valószínűség is járul hozzá, hogy Németország amennyig gyors fellendülő-sébe lépé máltaipára a nyers anyag olcsób beszerzésének lehetősége által még nagyobb kiterjedést nyer s a málta részlegében keze-zett kivitel kedvezményének fogva a német malatának még nagyobb kivitelét fogja er-meztényeni olyan helyekre, a melyek jelenleg málta szűköslettelik is még Ausztria-Magy-arországból fedezik.

A Mayol-ról. A vásároknak bizottsági felteleg napjaindra került és oly nagymérvűen rekedett meg a málta részlegében az árak s így. Az elnökő *Maria* Alajos tanácsos közönséget tartja, hogy a bizottság a szer felőt nyilatkozzék. *Ballo* Mátyás tanár, fővárosi vegyész a beadott jelentésében nagy óvatossá-got ajánl, mert a kérdéses szer ártalmatlan lehet ugyan, azonban a Mayollal konzervált buza a kölygőgöcsök elleni védelemre még teljes terjedésben és hosszabb ideig tartó gyorlati kísérletk által teljeslen ártalmatlannak és használhatónak nem bizonyult, mert lehet, hogy a mai vizsgálati módszerekkel a konzervált buza változatlan kimutáni nem sikerül, de a jövőben ez lehetséges lesz, vagy a gyorlati kísérletek fogják a szernek a esetleges ártal-matlanságát bizonyítani. *Scherzer* Adolf dr. helyettes tisztifőorvos tüzetesen kifejeli, hogy ez a szer, ha beválik, nagybecsű ugyan, de csak akkor lesz közforgalomba használható, ha a gyáros az illetékes hatóságok bizonyos-ságával igazolja nemcsak azt, hogy a szer konzervált hatású, hanem még azt is, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan; akkor áll csak be a fővárosi hatóság nézve majd az el-határozás, hogy az a szer a közforgalomban s különösen a vásároknokban való haszná-lata megengedjenek. *Pennyssy* Adolf nagy orvostudományi tanár, aki a szer a közforgalomban s különösen a vásároknokban való haszná-lata megengedjenek. *Pennyssy* Adolf nagy orvostudományi tanár, aki a szer a közforgalomban s különösen a vásároknokban való haszná-lata megengedjenek.

Bárányoknak és gödlyéknek közfoga-szartás czéljából való elszállítására. *Hos* A földművelésügyi miniszternek a mezei munkások által bántalmak és gödlyéknek közfoga-szartás czéljából akar Ausztriába, akár Magyarországra való elszállítását megtiltotta és a marharokdó állomásokhoz kirendelt szakértőket utasította, hogy így szállítványoknak a jelzett célból való felvételét meg ne engedjék.

m-d-n m. kir. gad akadémiai halgatási gazdasági egylete mult hó 16-án szalkgyűlést tartott, melyen *Suyfid* Károly és *Merényi* Kálmán akad. hallgatók felolvastát tartottak. „Az exkurzió leirása” czimmel, melyben az akadémia által rendezett tanulmányi leírását olvasták fel. Ezután *Blasek* Gyula akad. hallg. folytatva vitakérdését. „Vann e alján az alföldi állományosság, a minő faja az okai és mivel orvosoltathó” czimmel. A feltelegszóhoz hozzáfűzte: *Balás* Árpád akad. igazgató, *Hensch* Árpád th. elnök, *Cseiko*

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÜT 8.

Alakult 1894. évben.

Névk: **TELEPÉCI Géza újf. HÁHÓI CSÁVOSY Bála.**

Előadó tagok:

ANDRÁST GÉZA prof. BUDAVÁRI SÁNDOR, DESSYFFY ARISTID, KORJÁTI HÉLA, FRECH TARAS, FÜSSTÉK ENRI, HUBNER GÉZA, SZÉKELYI KÁLMÁN, SZILÁSI SZILÁK, SZÓTI ENDRŐD, TELEPÉCI KÁLMÁN.

Vezetője: **SZÖNYI Zsigmond.**

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaságosság általános elismerése szerint kiváló hivatalnak; folyton fejleszt a reformokat, melyeket a gazdaságosság évek óta sürgetett és a közőknek gyors és méltányos kiegészítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának.

Épület és átalány (paushal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjjal vért megtekintést tesz lehetővé: a szerződészet pusztán csak a díjaktól számítva fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmaleseget tükárk ellen a szövetkezet **vetemenen olcsóbban** biztosítja, mint a hazánkban mákököt bármely más biztosító intézet.

Biztosítási egységeit tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a hazai díjok 90% díjazásában részrelik. Kisgazdák, ha huszan egyezsere, egy csoportban, de külön-külön ajánlati termékeny biztosítják, 10% engedményt részesülnek. A díjak **szélességét a felek közöndőre vittó ellenében szep-tember elejéig halasztják.**

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestben, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített irodáikban. 3019

Tropper Samu
mezőgazdasági gépraktára
Budapest, Váci-körút 52.

Deering-féle kaszálógép.

Alánálja
leszállított árakon a jelen éjnyre
SACK RUDOLF
legjobb igényekhez és a legmesszebb
menő igényekhez is megfelelő
többsoros repákapalógepeit,
eredeti

Sack aczélekeit
és azokra úgy a szőlő, mint burgonya,
kukorica stb. műveléshez csatlakozó szerel-
kedő készleteket.

Ez alkalommal különösen felhívja a t. gazdaságosság becses figyelmét az általa képviselt **DEERING-féle** a világ legnagyobb amerikai aratógépgyártárának híres **fűkaszalógepeire, marokrakó- és kéveköto aratógepeire,** valamint egészes aczéltől készült **SZENAGYÜTŐ** és szénaforgató gépeire, mely gépek teljes jóállami mellett ártalmatlanul jutányos árakon. Bizonyítványok fenti gépekről, kimerítő árjegyzék és kétszázas felvilágosítások.

1170/1897. sz.

Földhasználati hirdetés.

A magy. kir. közalap. uradalom tulajdonát képező **Temesmegyében** fekvő és alább jelzett birtokost

1897. évi október 1-től számítva tizenkettő (12) évi időtartamra újra haszonbérbe fog adatni: és pedig a ligeti **971⁴⁸⁰600** hold.

A bérbeadás iránt a zárt ajánlatu tárgyalással egybe-kötött nyilatván szóbeli értesítés

1897. július 22-én délelőtt 10 órakor fog a **Buziásion** székelő közalap. gazd. ker. föltisztásig **hivatalos helyiségében megtartani.**

Ezen értesítés bérelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott és kelő bimatépnél felszerelt írásos zárt ajánlatokat, melyben a földenként megajlott haszonbéri összeg számokkal és b tükkel kitérőd és kijelentendő, hogy ajánlatévő a bérelti felületének ismeri és azoknak magát aláveti, a fenti határidő előtt nyújtásuk be alóított föltisztásához és a birtoklen jelölők meg az ajánlati jellegét.

Bánatpénzül a bérelni szándékolót birtoktest minden holdján után Egy (1) forint tesszöl be készpénzen, vagy az állam által óvadéköpesség elfogadott értékpapirokban.

Kikiáltási ár holdanként 8 frt 08 kr.

Oly egynének, kik anyáki hatalom vagy gondnokság alatt állnak, ugyazimékné a kir. adomalmal szemben hámlekos tartozásában vannak, vagy bármilyen czimben perben állnak, az árversésköl ki vannak zárva.

Elkészé érkeztét, vagy utóajánlatot, valamint kellen fel nem szereltek figyelembe vételnek nem fognak. Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak tartatik fenn.

A részletes haszonbéri feltételek a ker. föltisztásig **Buziásion**, valamint a csákvány m. kir. közalap. ispanységoknál a széköss hivatalos órák alatt betekintésük.

Buziásion, 1897. évi június hó 30-án.

M. kir. közalap. ker. föltisztásig.

4044

Magy. kir. államvasutak.
1928/AV. sz.

Hirdetmény.

(Menetrend szerinti kapaváró-földfúrtólépő felújítás.)

A kapaváró-földfúrtólépő vasúti és Kapaváró földfúrtólépő felújítására a közönség részéről az alábbi ajánlatok érkeztek. A 1812 sz. vasútvonalon Kapaváró földfúrtólépő felújítására a közönség részéről az alábbi ajánlatok érkeztek. A 1812 sz. vasútvonalon Kapaváró földfúrtólépő felújítására a közönség részéről az alábbi ajánlatok érkeztek. A 1812 sz. vasútvonalon Kapaváró földfúrtólépő felújítására a közönség részéről az alábbi ajánlatok érkeztek.

(Üdánymos nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

„Philadelphia” amerikai kézi-páztisztázógép.

Mint a legjobb páztisztázógép, magas kerékekkel és magas késhengerrel, mely minden fűvet 8” magasságig vág:

Nyavágószáma 300 200 0

Árá szélesség 21 26 31 cm.

Ára darabonként frt 22.— 26.— 28.—

B. U. park-páztisztázógép, magas kerékekkel és magas késhengerrel, mely minden fűvet 8” magasságig vág:

3077 szám la 2a 3b.

vágó szélesség 36 41 50 cm.

Ára darabonként frt 37.— 42.— 52.—

A 3b. számú gép úgy csavarókéssel van ellátva.

BÁLINTH SÁNDOR
WIEN 33. Galicianergasse 31.
Sétéklincs rövidség kedvéért UTÁNVÉT melletti.

Magy. kir. államvasutak.
1928/AV. sz.

Hirdetmény.

Pályá évi július hó 14-én 10 óráig érkeztetni a kassai-udvarhelyi vasúti Kelempach állomásra és a magy. kir. államvasutak Üst állomásra a fenti közlekedő vasútvonalon vas stb. szállításhoz rendelési listák kiadására az alábbi szerződés szerinti feltételekkel.

Magyar állomás	Társaság vasút	Társaság vasút											
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	
Kémpach	K. O. B.	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		U. Szt. E.	274	216	155	216	123	123	200	185	185	—	—
Kémpach	K. O. B.	177	90	90	90	85	85	88	177	90	90	—	
		U. Szt. E.	200	181	181	181	110	110	110	200	181	181	

Budapest, 1897. évi június hó 24-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatóság.
A fentebb vasutak neveire st.
(Üdánymos nem díjazatik.)

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1000 frt pályadíjjal jutalmazott és még ez év folyamán kiadandó

GAZDASÁGI KÖNYVVITELTAN
GAZDASÁGI KÖNYVVITELTAN NYOMTATVÁNYOKBÓL

Table with 4 columns: sz. nyom., iv kr., sz. nyom., iv kr. listing various books and their prices.

állandóan raktárt tartunk.

Összeállította: SUSCHKA RIKÁRD

a magyarvári gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes nyomtatványokból mintavevő az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek

3 frt 20 kr. előleges bevételre mellett portamentesen küldetnek. — Rövid utmutatás ára 20 kr.

Árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalához IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. küldendők.

KAINIT

nagyan és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

A r a k :

nagyan wagon-rakományként az Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasúti szállításköltség a különböző távolságra rendeltetési álmások szerint 130—140 frt között változik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti rakátrunkból egyosulit tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendelésé egyidejűleg a kainit ár egyelőtlenk pénztárhoz beküldeni kérik, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Magyar királyi államvasutak.

1897. JÚLIUS 6.

Hirdetmény.

(Állam-magyar kötelek forgalom. (Budapest-Angyalföld állomás felvétele a kőbányai díjazásból.)

A magyar-magyar kötelek forgalomban 1894. évi július hó 14-ől érvényes II. és I. díjazásból...

(Üdvözlésnek nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak.

1897. JÚLIUS 6.

Hirdetmény.

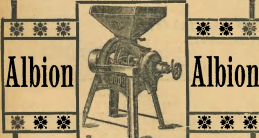
(Állam-magyar-vidéki vasúti kötelek. — A Vasvárosi pályán való forgalom felújításának újuldi)

1897. JÚLIUS 6.

A László és Balázs román állomások közötti 4. és 5. osztályú forgalmi megállapításának megújítása...

(Üdvözlésnek nem díjazatik.)

HARRISON M^c. GREGOR & Co.

Albion daráló-gépei a legjobbak. Kapható Graepel Hugónál, Budapest, V., külső váci-ut 46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető: A sertés javítása és hizlalása gazdák és hizlalók használatára. Irta K. Ruffy Pál. Ára portmentesen küldésért 1 forint 10 krajczár.

Kéveköti fonalat gyorskötéshez Jutafonából fa-záró készülékkel, (osztrák magyar monarchia és Németországban szabadalmított) ugy-szerű mindeneméi kötéstartó szálit a hecs gép-kötési gép

LUDVIG MACHOPSKY WIEN, I. Operngasse 4.

Földbirtokosok és gazdálkodók becses figyelmébe!

Miután az 1896. évi aratási idény alkalmán a földbirtokosok túlnyomó része a kazalok betakarásához kölcsönnyújtást intézkedést vett igénybe...

NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-ut 12.

Bérszántás gőzekével.

A legjobb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** tulajvo-
lára vállalkozik 3171

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Magy. kir. államnyasutak.
301497/CL. 5-48.

Hirdetmény.

(A magy. kir. államvasutak által kocsik h. 6. vasutak kőszé árujiszabadosok új kiadás.)
Ezektől 1897. évi megújításoktól 1. és a m. kir. államvasutak szabályai alatt álló h. 6. vasutak
kőszé árujiszabadosok (II. rész) új kiadás. Ezzel egyidejűleg a megújított h. 6. vasu-
takra az 1896. évi december hó 14-én valamint a nagyterületi-nyelvényekről és szállítás-csoporthoz
h. 6. vasutak a megújítás napján és a kőszé árujiszabadosok új kiadás. Ez a megújítás az 1896. évi
május hó 12-én kőszé árujiszabadosok új kiadásának egyidejűleg valamint a fentebb felsorolt ki-
adásoktól 1897. január hó 1-én érvényes függőleges határidőre kerül helyettesítik.
A fentebb felsorolt kiadások új kiadás. Ez a megújítás az 1896. évi december hó 14-én kőszé árujiszabadosok új kiadás.
A fentebb felsorolt kiadások új kiadás. Ez a megújítás az 1896. évi december hó 14-én kőszé árujiszabadosok új kiadás.
Ezen díjazásuk egyes h. 6. vasutak díjazásukat, viszont azonban csak egyhöz, a
díjazásuk megújításával függő díjazásuk is tartalmaz, mely általában ugyanazok 1. évi
díjazásuk és a fentebb felsorolt kiadások új kiadás. Ez a megújítás az 1896. évi december hó 14-én kőszé árujiszabadosok új kiadás.
A fentebb felsorolt kiadások új kiadás. Ez a megújítás az 1896. évi december hó 14-én kőszé árujiszabadosok új kiadás.
A fentebb felsorolt kiadások új kiadás. Ez a megújítás az 1896. évi december hó 14-én kőszé árujiszabadosok új kiadás.
Budapest, 1897. július hó 7-én.

(Előzetesnek nem díjaztuk.)

Az igazgatóság.

Mindenemű
műtrágyát
versenyképesen szállítanak
bárhová

Schram A.
kénsav- és műtrágya-gyárai.

Központi iroda:
Prága, Heinrichgasse 27.
4003

A
mesterséges
borok

készítésének
forgalomba hozatalá-
nak tilalmáról szóló
Törvény.

Magyarizó jogyzetek-
kel ellátta:
Dr. Lónyay Ferenc.
Ára 80 kr.

Elsőrendű manilla kévekötfonalat
43 forintért szállít a
Szegedi kenderfonógyár részv. társaság
SZEGEDEN.
Valódi kender-szálak
tisztá kenderfonalakból, házilag szövve utóelőzetlenül tartóságban.

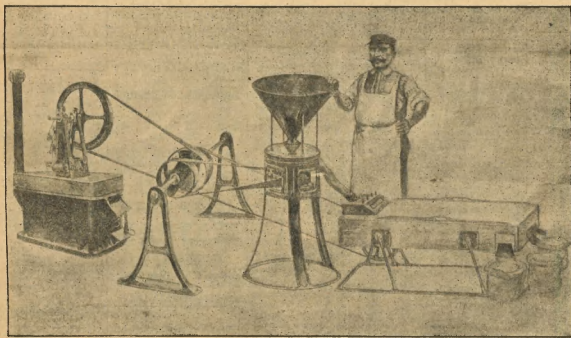
VÉD. JEGY.

A zalahalmai kénkovand ipar r. t.
BRASSÓI
kénsav- és műtrágya-gyára
ajánlja legjobb minőségű mindenemű
MŰTRÁGYÁIT
a t. cz. gazdaközönség b. ügyelmébe.
Árajánlatokkal készséggel szolgál a
Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatásban
1897. július hó 25-iki szám.

MALOMIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(Schweitzer rendszer-)
Budapest. VI. ker., Podmaniczky-utca 14. szám.

Szabadalmazott Schweitzer-féle mal-
maink a mezőgazdaság terén igen fon-
tos újítást képeznek.
Ezen teljesen új szerkezetű, átjavított
malmok egyaránt alkalmasak darálásra
és simításra: a gazdaságban e mal-
mokkal székés szerint készíthető igen
jó minőségű liszt és takarmánydara.
Ezen malmok a Ganz-féle és a San-
gerhausen gyáryárak által gyártottak,
míg az öröklétesek a világhírű Ganz-féle
kerégtörvényből készültek.

A gazdasági élet követelményeinek
megfelelően ezen malmokot 5 különböző
nagyságban hoztuk forgalomba, locso-
bí, motor, járgány vagy kőhajóra.
A Schweitzer-féle malmok rendkívül
előnyei a következők:

1. Csekély hajtóerő-szükséglet.
2. Rendkívül nagy munkaké-
peség.
3. Kitűnő minőségű őrlemény.
4. Kiválóan tartós, javításra
nem szoruló szerkezet.
5. Igen egyszerű kezelés.

Ezen malmok bővizűrést minden gaz-
daság a legelőnyben ajánljuk.

**Részletes leírással Ár-
jegyzékkel és felvilágo-
sításokkal szivesen szol-
gálunk.**